

Prísluší tudíž žalobcům jen odměna za ony vícepráce, které výslovně stavebníkem byly schváleny, a to v rozsahu znalecm vypočteném. Nebylo proto dovolání co do částky 23.057 Kč 28 h s 6% úroky od 27. října 1933 vyhověno.

Naproti tomu bylo žalobu z důvodů předem uvedených zamítnouti co do další částky 42.991 Kč 57 h s přísl., požadované za vícepráce stavebním úřadem nařízené, při čemž se podotýká, že s názorem, že tyto stavební práce byly schváleny mlčky zmocněncem stavebního výboru žalované firmy, jak míní žalobci a jak také rozhodl první soud, souhlasiti nelze, protože podle ujednání smluvců bylo podmínkou honorování víceprací, že byly stavebním výborem žalovaného družstva výslovně schváleny (Die Bauherrschaft muss dieselbe ausdrücklich durch den Bauausschuss genehmigen, ansonsten keine Vergütung stattfindet). Inž. E., vykonávající stavební dozor svým zaměstnancem inž. Sch., nemůže proto býti pokládán, jak míní první soud a dovolatelčini odpůrci, za oprávněna k schválení víceprací nařízených stavebním úřadem, takže první soud dospívá k závěru, že vícepráce nařízené stavebním úřadem byly schváleny »mlčky — což ostatně s hlediska ujednání smluvců není rozhodující — přehlíží, že by bylo zapotřebí schválení se strany stavebního výboru a nikoliv jen se strany jeho zmocněnce.

Čís. 16878.

Rozhodci ustanovení podle §§ 577 a násl. c. ř. s. nemohou býti přinuceni žalobou, aby podepsali rozhodčí výrok.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1938, Rv I 215/38.)

Srov. rozh. č. 5041, 15631 Sb. n. s.

V podniku žalované firmy vznikla různost názorů o tom, zda někteří její zaměstnanci mají nárok na poskytnutí dovolené podle zákona o soukromých zaměstnancích č. 154/1934 Sb. z. a n. podle vyšší výměry uvedeného zákona či podle nižší výměry podle odst. 8, dílu B. tarifní smlouvy ze dne 7. července 1921, která byla sjednána mezi zaměstnavateli sdruženými v ústředí průmyslového svazu a svazy zaměstnanců. K jednání o dotčeném sporu byl povolán podle čl. 11 řečené tarifní smlouvy smírčí výbor jako soud rozhodčí. Smírčí výbor zasedal dne 19. března 1936 a dne 8. dubna 1936; porada a hlasování se konaly dne 16. dubna 1936. Tři rozhodci ze skupiny zaměstnavatelů hlasovali proti přiznání dovolené podle zákona o soukromých zaměstnancích, kdežto tři rozhodci skupiny zaměstnanců hlasovali v opačném smyslu. Předseda rozhodčího výboru Dr. Otto R. se připojil svým hlasováním ke skupině zaměstnavatelů. Předseda vypracoval pak rozhodčí výrok a vyzval písemně přisedící rozhodčího soudu na 4. května 1936, aby

se dostaviti k prohlédnutí a k podpisu prvopisu a vyhotovení rozhodčího výroku z 2. května 1936. Žalovaní rozhodčí ze skupiny zaměstnanců odepřeli podepsati rozhodčí výrok. Domáhá se proto žalující firma na žalovaných žalobou, aby byli uznáni povinnými podepsati prvopis a vyhotovení rozhodčího výroku ze dne 2. května 1936 smírčího výboru, jehož jsou členy a který rozhodl ve sporu Rudolfa S. a 27 účastníků jako žalobců proti T-ské přádelně jako žalované o zjištění nároku na dovolenou rozhodčím výrokem, že tehdejšími žalobcům Rudolfovi A. a dalším náleží nárok na dovolenou podle § 26 zákona o soukromých zaměstnancích, kdežto žalobcům Emilu V. a dalším nepřisluší nárok na dovolenou podle uvedeného předpisu. Soud prvního stoluce uznal podle žaloby. Důvody: Jde o otázku, zda se možno domoci na rozhodčích žalobou nároku na podepsání prvopisu a vyhotovení rozhodčího výroku. Soud odpověděl na uvedenou spornou právní otázku kladně z těchto úvah: Po přijetí ustanovení rozhodcem může rozhodčí soudce ustoupiti od převzatých povinností, k nimž náleží též podpis rozhodčího výroku, jen ze závažných důvodů (§§ 579, 592 c. ř. s.). Tento závazek není ustanovením § 584, odst. 2, c. ř. s. dotčen, poněvadž řečený předpis vyslovuje pouze odpovědnost rozhodčího za škody způsobené jeho zaviněným odpíráním nebo protahováním, takže podle stavu věci a podle vůle stran mimo působnost rozhodčí smlouvy nebo zrušení rozhodčího výroku nebo splnění a ve všech případech zaviněného chování může býti žádána náhrada škody (§§ 583 č. 2, 595 č. 2 c. ř. s.). Žalovaní však netvrdili ani nedokázali důležité okolnosti, které by opravňovaly jejich odstup, takže o jejich povinnosti k podepsání rozhodčího výroku nemůže býti pochyby. Opačné stanovisko bylo by křížením snah zákonodárce, který chtěl stranám poskytnouti možnost, aby povoláním smluveného rozhodčího soudu urychlil a s nepatrným nákladem dal rozhodnouti jejich spory (§§ 577 a další c. ř. s.). Rozhodčí řízení má zajisté proti řádnému řízení výhodu rychlosti v levnosti, poněvadž zůstává ušetřeno zdoluhavosti pořadu práva a formalismu, řízení se odpadnutím útrat zastoupení a poplatků soudních zjednodušuje a je spojeno s nepatrnými útratami (§§ 587, 594 c. ř. s.). Opačný názor by strany úplně vydal do moci rozhodce, na jehož vůli by záviselo, zda v každém stadiu řízení bude sabotovati vůli stran, směřující k rozhodčímu vyrovnání sporných záležitostí. V té příčině jest poukázati na nebezpečí vykonávání vlivu na rozhodce, aby odepřel podpis, a to podlehlou stranou, která by mohla zabrániti právní účinnosti rozhodčího výroku jí nepříznivého a pro jeho soukromoprávní důsledky nepříjemného. Právě současná doba svým vleklým postupem právní pomoci pro přetížení podněcuje zejména velké skupiny obyvatelstva protichůdných zájmů (na př. zaměstnavatele a zaměstnance) více k tomu, aby urovnávání rozporů přenášely na rozhodce a aby si zajistily rychlé a s malým nákladem spojené vyřízení znalci z příslušného speciálního právního oboru. Poněvadž jde o jednání nezastupitelné, jest užití při exekučním vymáhání takového jednání ustanovení §§ 354 a násl. ex. ř.

O d v o l a c í s o u d zamítl žalobu. D ů v o d y: Jde o to, zda rozhodci mohou býti vůbec přinuceni, aby podepsali rozhodčí výrok. I žalující firma připouští, že rozhodci nemohou býti přinuceni žalobou k vynešení rozsudku, jenže nesprávně rozeznává mezi rozhodující a pouhou manipulační činností rozhodců. Výrok rozhodců jest podle §§ 592, odst. 2, a 595 č. 3 c. ř. s. účinný jen tenkrát, když prvopis i jeho vyhotovení jsou podepsány všemi rozhodci. Z toho plyne, že rozhodci jsou svým výrokem vázáni teprve, když podepsali prvopis výroku a jeho vyhotovení pro strany, a že jejich rozhodující činnost jest ukončena teprve podpisem prvopisu a vyhotovením výroku. Jinak by nemělo vůbec smyslu ustanovení §§ 592, odst. 2, a 595 č. 3 c. ř. s. o neúčinnosti výroku, která dle § 598 c. ř. s. jsou předpisem donucovacím. Patří tedy k povinnostem rozhodce nejen hlasování, ale i potvrzení rozhodčího výroku podpisem, který teprve tím podpisem nabývá účinnosti, a může proto strana podle § 584, odst. 2, c. ř. s. i při odepření podpisu rozhodcem žádati jen, aby byla smlouva o rozsudím prohlášena za neúčinnou, a domáhati se náhrady škody na rozhodci, jenž odepřením podpisu zmařil vydání účinného rozhodčího výroku. Není zákonného předpisu, kterým by rozhodce mohl býti donucen k splnění převzatého závazku, k čemuž patří povinnost podepsati výrok, a není proto žaloba na splnění takového závazku podle § 584 c. ř. s. oprávněna. Jest však nutno ukázati i na nespornou skutečnost, že rozhodčí výrok byl stranám již doručen bez podpisu všech rozhodců. Tím se stal podle § 592 c. ř. s. proti stranám neúčinným a tím nastala již jeho neúčinnost podle § 595 č. 3 c. ř. s., neboť zákon neustanovuje, že nastalá neúčinnost může býti zhojena dodatečným doručením správně podepsaného vyhotovení nálezu (rozh. č. 11561 Sb. n. s.). Nemá proto vůbec významu, aby žalovaní nález dodatečně podepsali.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jádrem sporu jest, jak odvolací soud správně rozpoznal, zda rozhodci mohou býti žalobou přinuceni, aby podepsali rozhodčí výrok. Dovolání odvozuje kladnou odpověď na tuto otázku v podstatě z toho, že v civilním soudním řádě není obsažena její úprava a že proto rozhodují všeobecná ustanovení o smlouvách, zejména ustanovení § 919 obč. zák. To by však předpokládalo, že by bylo lze užítí na úřad rozsudích soukromoprávních zásad. Z opačného právního názoru vycházel nejvyšší soud v rozhodnutích č. 5041 a 15631 Sb. n. s. a plyne to jasně z ustanovení § 1391 obč. zák., že smlouva, kterou smluvci pro rozsouzení sporných práv zřizují rozhodce, jest upravena v soudním řádu. To neplatí jen pro jejich smlouvu mezi sebou, nýbrž též pro tak zvané receptum arbitrii, ježto právě poměr smluvců k rozsudím, kteří mají spor projednati a rozhodnouti na místě soudců státních, má povahu veřejnoprávní, a proto občanské právo nepojalo do svých ustanovení

předpisy o smlouvě mezi stranou a rozsudím, ponechávajíc jejich úpravu soudnímu řádu (nyní c. ř. s.), jímž bylo ustanovení rozsudího, účinek ustanovení a přijetí jeho podrobně upraveno v §§ 577 a dalších c. ř. s. Na veřejnoprávní povaze úřadu rozsudího nic nemění, že byl zřízen smlouvou stran, a na tento úřad nelze užiti zásad občanského práva, zejména ustanovení občanského zákona o zmocnění, příkazu neb o smlouvě o dílo.

Ustanovení o rozhodčím řízení, obsažená v §§ 577 a násl. c. ř. s., upravují samostatně a úplně uvedený právní ústav. V § 584, odst. 2, c. ř. s. jest ustanoveno, jaká práva má strana, nesplní-li rozhodce zcela nebo včasné závazků přijetím jmenování převzatých, a podle toho, co svrchu vyloženo, má strana jen ona práva, která v tomto předpisu zákona jsou výslovně vyznačena, a nelze tu ani obdobně užiti ustanovení občanského zákona o smlouvách. K povinnostem rozhodce, jež dovolání označuje jako závazky, nenáleží toliko činnost ryze rozhodující, nýbrž i jiné četné úkony přípravné i úkony, které teprve následují po vydání výroku (§§ 587 a násl. c. ř. s.). Nemá opory v zákoně názor dovolání, že se má rozeznávat mezi těmito jednotlivými povinnostmi, které ukládá rozsudím zákon, a též mylně dovozuje dovolání, že jest ustanovení § 584, odst. 2, c. ř. s. vykládati restriktivně, t. j. v tom smyslu, že prý se týká toliko rozhodující činnosti rozsudího v užším slova smyslu. Z vyložených úvah dále plyne, že ani když se rozsudí zdráhá podepsati rozhodčí výrok platně odhlasovaný, nelze straně tím dotčené přiznati jiné právo než nárok na náhradu škody kromě práva žádati, aby smlouva o rozsudím byla prohlášena za neúčinnou, že však strana není oprávněna žádati za splnění zákonných povinností rozsudím a že se tudíž nemůže ani žalobou domáhati na rozsudím, aby podepsal rozhodčí výrok.

Čís. 16879.

Nárok kupitele na náhradu škody pro nesplnění (čl. 355 obch. zák.) má svůj základ v prodatelově prodlení se splněním smlouvy, i když je předpokladem jeho uplatnění, aby tu byly další podmínky uvedené v čl. 356 obch. zák.

Postoupený dlužník jest oprávněn namítati proti postupníkovi svou pohledávku za postupitelem z důvodu náhrady škody pro nesplnění smlouvy podle čl. 355 obch. zák., octl-li se postupitel se splněním smlouvy v prodlení ještě před postupem pohledávky postupníkovi.

(Rozh. ze dne 28. dubna 1938, Rv II 545/37.)

Žalobě, kterou se žalující postupník na žalovaném postoupeném dlužníkovi domáhal zaplacení 2.180 Kč 13 h s přísl. za prodané a dodané řezivo z účtů z 16. března 1935 postoupených mu Jaroslavem B., proti nimž namítl žalovaný k započtení vzájemnou pohledávku na